

PATVIRTINTA

Panevėžio visuomenės sveikatos centro direktoriaus
2014 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. V-25

PANEVĖŽIO VISUOMENĖS SVEIKATOS CENTRO SUPAPRASTINTŲ VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Panevėžio visuomenės sveikatos priežiūros centro (toliau – Centras) supaprastintų viešųjų pirkimų taisyklės (toliau – Taisyklės) parengtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu (toliau – Viešųjų pirkimų įstatymas), kitais viešuosius pirkimus (toliau – pirkimai) reglamentuojančiais teisės aktais.

2. Centras prekių, paslaugų ir darbų supaprastintus pirkimus (toliau – supaprastinti pirkimai) gali atlikti Viešųjų pirkimų įstatymo 84 straipsnyje nustatytais atvejais.

3. Taisyklės nustato supaprastintų pirkimų organizavimo ir planavimo tvarką, supaprastintus pirkimus atliekančius asmenis, supaprastintų pirkimų būdus ir jų atlikimo, ginčų nagrinėjimo procedūras, pirkimo dokumentų rengimo ir teikimo tiekėjams reikalavimus.

4. Atlikdamas supaprastintus pirkimus Centras vadovaujasi Viešųjų pirkimų įstatymu, šiomis Taisyklėmis, Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu (toliau – CK), kitais įstatymais ir poįstatyminiais teisės aktais.

5. Supaprastinti pirkimai atliekami laikantis lygiateisiškumo, nediskriminavimo, skaidrumo, abipusio pripažinimo ir proporcingumo principų, konfidencialumo ir nešališkumo reikalavimų. Priimant sprendimus dėl pirkimo dokumentų sąlygų, vadovujamasi racionalumo principu.

6. Centro vykdomuose supaprastintuose pirkimuose turi teisę dalyvauti fiziniai asmenys, privatūs juridiniai asmenys, viešieji juridiniai asmenys ar tokių asmenų grupės.

7. Supaprastinto pirkimo pradžią ir pabaigą apibrėžia Viešųjų pirkimų įstatymas.

8. Atliekant supaprastintus pirkimus Centras atsižvelgia į visuomenės poreikius socialinėje srityje, aplinkos apsaugos reikalavimus. Vadovujamasi Viešųjų pirkimų įstatymo 13 ir 91 straipsnio, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 8 d. nutarimo Nr. 804 „Dėl nacionalinės žaliųjų pirkimų įgyvendinimo programos patvirtinimo“, kitų teisės aktų nuostatomis.

9. Taisyklėse naudojamos sąvokos:

Pasiūlymas – tiekėjo raštu pateiktų dokumentų ir elektroninėmis priemonėmis pateiktų duomenų visuma ar žodžiu pateiktas siūlymas tiekti prekes, teikti paslaugas ar atlikti darbus pagal perkančiosios organizacijos nustatytas pirkimo sąlygas

Alternatyvus pasiūlymas – pasiūlymas, kuriame siūlomos kitokios, negu yra nustatyta pirkimo dokumentuose, pirkimo objekto charakteristikos;

Apklausa – supaprastinto pirkimo būdas, kai Centras raštu arba žodžiu kviečia tiekėjus pateikti pasiūlymus ir perka prekes, paslaugas ar darbus iš mažiausią kainą pasiūliusio ar ekonomiškiausią pasiūlymą pateikusio tiekėjo;

pirkimo dokumentai – perkančiosios organizacijos raštu pateikiami tiekėjams dokumentai ir elektroninėmis priemonėmis pateikti duomenys, apibūdinantys perkamą objektą ir pirkimo sąlygas: skelbimas, kvietimas, techninė specifikacija, aprašomieji dokumentai, pirkimo sutarties projektas, kiti dokumentai ir dokumentų paaiškinimai (patikslinimai);

Kvalifikacijos patikrinimas – procedūra, kurios metu tikrinama, ar tiekėjai atitinka pirkimo dokumentuose nurodytus minimalius kvalifikacijos reikalavimus;

Mažos vertės viešasis pirkimas (toliau – mažos vertės pirkimas) – supaprastinti pirkimai, kai yra bent viena iš šių sąlygų:

1) prekių ar paslaugų pirkimo vertė yra mažesnė kaip 200 tūkst. Lt (be pridėtinės vertės mokesčio), o darbų pirkimo vertė mažesnė kaip 500 tūkst. Lt (be pridėtinės vertės mokesčio);

2) perkamos panašios prekės, paslaugos ar perkami darbai dėl to paties objekto yra suskirstyti į atskiras dalis, kurių kiekvienai numatoma sudaryti atskirą pirkimo sutartį (sutartis), jeigu bendra šių sutarčių vertė yra ne didesnė kaip 10 procentų prekių ar paslaugų supaprastintų pirkimų to paties tipo sutarčių vertės

ir mažesnė kaip 200 tūkst. Lt (be pridėtinės vertės mokesčio), o perkant darbus – ne didesnė kaip 1,5 procento to paties objekto supaprastinto pirkimo vertės ir mažesnė kaip 500 tūkst. Lt (be pridėtinės vertės mokesčio).

Numatomo pirkimo vertė (toliau – pirkimo vertė) – Centro numatomų sudaryti pirkimo sutarčių vertė, skaičiuojama imant visą mokėtiną sumą be pridėtinės vertės mokesčio, įskaitant visas sutarčių pasirinkimo ir pradžios galimybes. Pirkimo vertė skaičiuojama pirkimo pradžia, atsižvelgiant į visas to paties tipo prekių ar paslaugų arba tam pačiam objektui skirtas darbų pirkimo sutarčių vertes;

Pirkimo iniciatorius – Centro padalinys arba valstybės tarnautojas (darbuotojas), kuris nurodė poreikį įsigyti reikalingas prekes, paslaugas arba darbus;

Pirkimo organizatorius – Centro direktoriaus įsakymu paskirtas Centro valstybės tarnautojas ar darbuotojas, kuris Taisyklių nustatyta tvarka organizuoja ir atlieka supaprastintus pirkimus, kai tokiems pirkimams atlikti nesudaroma Viešojo pirkimo komisija (toliau – Komisija);

Supaprastintas atviras konkursas – supaprastinto pirkimo būdas, kai kiekvienas suinteresuotas tiekėjas gali pateikti pasiūlymą;

Supaprastintos skelbiamos derybos – supaprastinto pirkimo būdas, kai paraiškas dalyvauti derybose gali pateikti visi tiekėjai, o centras su visais ar atrinktais tiekėjais derasi dėl pirkimo sutarties sąlygų;

Suinteresuotas dalyvis – bet kuris dalyvis, išskyrus dalyvį, kuris galutinai pašalintas iš pirkimo procedūros, t.y. jam pranešta apie pasiūlymo atmetimą, ir kurio pašalinimas dėl praleisto senaties termino negali būti ginčijamas arba dėl kurio pašalinimo pagrindumo yra įsiteisėjęs teismo sprendimas;

Suinteresuotas kandidatas – bet kuris kandidatas, išskyrus kandidatą, kuriam perkančioji organizacija pranešė apie jo paraiškos atmetimą iki pranešimo apie sprendimą sudaryti pirkimo sutartį išsiuntimo suinteresuotiems dalyviams;

Tiekėjų apklausa raštu – Centro raštiškas kreipimasis į tiekėjus (-ą) su prašymu pateikti pasiūlymus. Apklausiant raštu tiekėjai (-jas) savo pasiūlymus privalo pateikti raštu. Šis terminas apima ir elektroninėmis priemonėmis perduotą ir saugomą informaciją;

Tiekėjų apklausa žodžiu – Centro žodinis kreipimasis į tiekėjus (-ą) su prašymu pateikti pasiūlymus. Taip pat galima pasinaudoti viešai tiekėjų pateikta informacija (reklama internete ir kt.) apie siūlomas prekes, paslaugas, darbus. Toks informacijos gavimas prilyginamas žodinei tiekėjų apklausai. Apklausiant žodžiu su tiekėjais taip pat bendraujama asmeniškai arba telefonu. Tiekėjai pateikti savo pasiūlymų raštu neprivalo;

Pirkimo sutarties sudarymo atidėjimo terminas (toliau - atidėjimo terminas) – 15 dienų laikotarpis, kuris prasideda nuo pranešimo apie sprendimą sudaryti pirkimo sutartį išsiuntimo iš Centro suinteresuotiems kandidatams ir suinteresuotiems dalyviams dienos ir kurio metu negali būti sudaroma pirkimo sutartis.

Vienkartiniai pirkimai – pirkimo organizatorių atliekami pirkimai, kurie per kalendorinius metus nesikartoja dažniau nei du kartus ir perkamų prekių ar paslaugų vertė neviršija 1000 Lt (be PVM).

10. Taisyklėse vartojamos kitos sąvokos nustatytos Viešųjų pirkimų įstatyme.

11. Centras skelbimus apie supaprastintą pirkimą, skelbimą apie sudarytą pirkimo sutartį ir informacinį pranešimą apie sprendimą pirkti prekes, paslaugas ar darbus nepaskelbus apie supaprastintą pirkimą (toliau – informacinis pranešimas) skelbia pagal Viešųjų pirkimų įstatymą bei šias Taisykles. Papildomai skelbimai ir informaciniai pranešimai gali būti skelbiami Centro interneto svetainėje, Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje (toliau – CVP IS), kitur internete, leidiniuose ar kitomis priemonėmis. Centras užtikrina, kad to paties skelbimo turinys visur būtų tapatus. Už skelbimo ir informacinio pranešimo turinį atsakingas Centras.

12. Centras atlikdamas supaprastintus pirkimus, ne mažiau kaip 5 procentus visų supaprastintų pirkimų vertės privalo atlikti iš neįgalųjų socialinių įmonių, įmonių, kuriose dirba daugiau kaip 50 procentų nuteistųjų, atliekančių arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes, arba įmonių, kurių dalyviai yra sveikatos priežiūros įstaigos ir kuriose darbo terapijos pagrindais dirba ne mažiau kaip 50 procentų pacientų, jų pagamintoms prekėms,

teikiamoms paslaugoms ar atliekamiems darbams pirkti arba atlikti pagal remiamų asmenų, kurių dauguma yra neįgalieji, įdarbinimo programas, išskyrus atvejus, kai Centrai reikiamų prekių šios įstaigos ir įmonės negamina, paslaugų neteikia ar darbų neatlieka. Pirkimo dokumentuose ir skelbime apie pirkimą turi būti pažymėta, kad pirkime gali dalyvauti tik šioje dalyje nurodyti tiekėjai, ir reikalaujama pagrįsti, kad tiekėjo įmonė atitinka šio straipsnio reikalavimus (pateikiamas kompetentingos institucijos išduotas dokumentas)

II. SUPAPRASTINTŲ PIRKIMŲ PLANAVIMAS IR ORGANIZAVIMAS. SUPAPRASTINTUS PIRKIMUS ATLIEKANTYS ASMENYS

13. Pirkimo iniciatoriai ateinantiems metams numatomus pirkimus planuoti pradeda kiekvienų metų ketvirtą ketvirtį. Jie iki kiekvienų kalendorinių metų gruodžio 31 d. pateikia vyriausiajam specialistui (viešiesiems pirkimams) informaciją apie poreikį įsigyti prekių, paslaugų ar darbų ateinančiais kalendoriniais metais, nurodydami šių prekių, paslaugų ar darbų kiekius ar apimtis bei orientacinę vertę.

14. Centro vyriausiasis specialistas viešiesiems pirkimams (toliau – vyr. specialistas), gavęs informaciją apie atitinkamiems metams galimus skirti maksimalius asignavimus, suderina būtinų lėšų pirkimams poreikį su Centro direktoriumi ir Finansų ir apskaitos skyriaus vedėju (toliau – vyr. finansininkas). Vadovaudamasis Viešųjų pirkimų įstatymo 9 straipsnio nuostatomis ir Numatomo viešojo pirkimo vertės nustatymo metodika, patvirtinta Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2003 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. 1S-26 „Dėl Numatomo viešojo pirkimo vertės nustatymo metodikos patvirtinimo“, vyr. specialistas kartu su vyr. finansininku apskaičiuoja numatomų pirkimų vertes.

15. Vyriausiasis specialistas (viešiesiems pirkimas) iki kalendorinių metų sausio 31 d. parengia bendrą perkančiosios organizacijos planuojamų vykdyti einamaisiais biudžetiniais metais viešųjų pirkimų planą, kurį suderinęs su vyr. finansininku teikia tvirtinti Centro direktoriui. Plane nurodomos prekės, paslaugos ir darbai, kodai pagal BVPŽ, planuojamos (turimos) lėšos, nurodant šaltinį, bei galimas pirkimo būdas, atsižvelgiant į pirkimo vertę. Informacijos suvestinė peržiūrima kiekvieną ketvirtį ir, esant reikalui, tikslinama. Patvirtintą bendrą Centro planuojamų vykdyti einamaisiais biudžetiniais metais viešųjų pirkimų planą kasmet, ne vėliau kaip iki kovo 15 dienos, o jį patikslinus, – nedelsdamas, skelbia Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje (toliau – CVP IS) ir Centro tinklalapyje ir nurodo perkančiosios organizacijos pavadinimą, adresą, kontaktinius duomenis, pirkimo objekto pavadinimą ir kodą, numatomą kiekį ar apimtį (jeigu įmanoma), numatomą pirkimo pradžią, pirkimo būdą ir ketinamos sudaryti pirkimo sutarties trukmę. Centro tinklalapyje skelbiama informacija apie visus atliekamus mažos vertės pirkimus:

- apie mažesnės nei 10 000,00 Lt be PVM vertės pirkimus – vieną kartą per mėnesį iki einamųjų metų kiekvieno mėnesio 15 d. už praeitą mėnesį;

- apie didesnės nei 10 000,00 Lt be PVM vertės pirkimus – iš karto pradėjus kiekvieną pirkimą.

16. Pirkimo iniciatorius dėl supaprastinto pirkimo, kuris nėra įtrauktas į metinį pirkimų planą, atlikimo teikia paraišką (1 priedas) Centro direktoriui, prieš tai suderinęs su vyr. finansininku ir vyriausiuoju specialistu (viešiesiems pirkimams). Paraiškoje turi nurodyti šias pagrindines pirkimo sąlygas ir informaciją:

16.1. pirkimo objekto pavadinimą ir jo apibūdinimą, nurodant perkamų prekių, paslaugų ar darbų savybes, kokybės ir kitus reikalavimus (techninę specifikaciją), reikalingą kiekį ar apimtis, atsižvelgiant į visą pirkimo sutarties trukmę su galimais pratėsimais;

16.2. maksimalią šio pirkimo vertę;

16.3. jeigu paraiška paduodama dėl pirkimo apklausos būdu – argumentuotą siūlomų kviesti tiekėjų sąrašą;

16.4. kitą reikalingą informaciją.

17. Supaprastintus pirkimus vykdo Centro direktoriaus įsakymu, vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymo 16 straipsniu, sudaryta Komisija. Mažos vertės pirkimus vykdo Komisija arba Pirkimo organizatorius. Komisijos pirmininku, jos nariais, Pirkimo organizatoriumi skiriami neprikaištingos reputacijos asmenys.

18. Mažos vertės pirkimus vykdo:

18.1. Komisija, kai:

18.1.1. prekių ar paslaugų pirkimo sutarties vertė viršija 10 tūkst. Lt, bet neviršija 200 tūkst. Lt;

18.1.2. darbų pirkimo sutarties vertė viršija 30 tūkst. Lt, bet neviršija 500 tūkst. Lt.

18.2. Pirkimo organizatorius, kai:

18.2.1. prekių ar paslaugų pirkimo sutarties vertė neviršija arba yra 10 tūkst. Lt;

18.2.2. darbų pirkimo sutarties vertė neviršija arba yra 30 tūkst. Lt.

19. Centro direktorius turi teisę priimti sprendimą pavesti supaprastintą pirkimą vykdyti Pirkimo organizatoriui arba Komisijai neatsižvelgdamas į Taisyklių 18.1.1, 18.1.2, 18.2.1 ir 18.2.2 punktuose nustatytas aplinkybes.

20. Tuo pačiu metu atliekamiems keliems supaprastintiems pirkimams gali būti sudarytos kelios Komisijos ar paskirti keli Pirkimo organizatoriai. Komisijos sekretoriumi skiriamas vienas iš Komisijos narių.

21. Komisija dirba pagal Centro direktoriaus patvirtintą Komisijos darbo reglamentą. Komisijai turi būti nustatytos užduotys ir suteikti visi užduotims vykdyti reikalingi įgaliojimai. Komisija sprendimus priima savarankiškai. Prieš pradėdami supaprastintą pirkimą Komisijos nariai ir Pirkimo organizatorius turi pasirašyti nešališkumo deklaraciją ir konfidencialumo pasižadėjimą.

22. Komisija ir pirkimų organizatoriai turi teisę kviestis ekspertus.

23. Centras gali vykdyti supaprastintus pirkimus per Centrinę perkančiąją organizaciją arba iš jos (jei Centrinė perkančioji organizacija sudariusi atitinkamų prekių, paslaugų ar darbų preliminariąsias sutartis). Siūlymą pirkti per Centrinę perkančiąją organizaciją arba iš jos Centro vadovui gali teikti Pirkimo iniciatorius, Komisija ar Pirkimo organizatorius. Perkančioji organizacija privalo įsigyti prekes, paslaugas ir darbus iš Centrinės perkančiosios organizacijos arba per ją, kai CPO kataloge siūlomos prekės, paslaugos ar darbai atitinka perkančiosios organizacijos poreikius ir perkančioji organizacija negali jų atlikti efektyvesniu būdu racionaliai naudodama tam skirtas lėšas. Perkančioji organizacija privalo motyvuoti savo sprendimą neatlikti CPO kataloge siūlomų prekių, paslaugų ar darbų pirkimo ir saugoti tai patvirtinantį dokumentą kartu su kitais pirkimo dokumentais Viešųjų pirkimų įstatymo 21 straipsnyje nustatyta tvarka.

24. Centras turi užtikrinti, kad prekių, paslaugų ir darbų viešieji pirkimai, atliekami Centrinės viešųjų pirkimų informacinės sistemos (toliau CVP IS) priemonėmis (kai pirkimo atveju elektroninėmis priemonėmis pateikiamas skelbimas apie pirkimą (neskelbiamų pirkimų atveju – kvietimas), kiti pirkimo dokumentai ir priimami tiekėjų pasiūlymai) kiekvienais kalendoriniais metais sudarytų ne mažiau kaip 50 procentų perkančiosios organizacijos viešųjų pirkimų bendrosios vertės.

25. Centras supaprastinto pirkimo procedūroms iki pirkimo sutarties sudarymo atlikti gali įgalioti kitą perkančiąją organizaciją (toliau – įgaliojami organizacija). Tokiu atveju įgaliojamajai organizacijai nustatomos užduotys ir suteikiami visi įgaliojimai toms užduotims vykdyti.

26. Centras turi teisę nutraukti supaprastintą pirkimą, jeigu atsirado aplinkybių, kurių nebuvo galima numatyti (perkamas objektas tapo nereikalingas, nėra lėšų už jį apmokėti ir pan.). Teikimą dėl supaprastinto pirkimo nutraukimo Komisija, Pirkimo organizatorius arba Pirkimo iniciatorius teikia Centro direktoriui, kuris priima sprendimą dėl supaprastinto pirkimo procedūrų nutraukimo. Sprendimą dėl mažos vertės pirkimo nutraukimo gali priimti Komisija arba Pirkimo organizatorius.

III. PIRKIMO DOKUMENTŲ RENGIMAS, PAAIŠKINIMAI, TEIKIMAS

27. Pirkimo dokumentus pagal Pirkimo iniciatoriaus parengtas pagrindines pirkimo sąlygas rengia Komisija arba Pirkimo organizatorius. Pirkimo dokumentus rengiantys asmenys turi teisę gauti iš Centro darbuotojų visą informaciją, reikalingą pirkimo dokumentams parengti ir supaprastinto pirkimo procedūroms atlikti.

28. Pirkimo dokumentai gali būti nerengiami mažos vertės pirkimo atvejais, kai perkamos įprastos, nesudėtingos prekės ar paslaugos arba kai apklausa vykdoma žodžiu.

29. Pirkimo dokumentai rengiami lietuvių kalba. Papildomai pirkimo dokumentai gali būti rengiami ir kitomis kalbomis.

30. Pirkimo dokumentai turi būti tikslūs, aiškūs, be dviprasmybių, kad tiekėjai galėtų pateikti pasiūlymus, o Centras nupirkti tai, ko reikia.

31. Pirkimo dokumentuose nustatyti reikalavimai negali dirbtinai riboti tiekėjų galimybių dalyvauti supaprastintame pirkime ar sudaryti sąlygas dalyvauti tik konkrečioms tiekėjams.

32. Pirkimo dokumentuose, atsižvelgiant į pasirinktą supaprastinto pirkimo būdą, pateikiama ši informacija:

32.1. nuoroda į Centro supaprastintų pirkimų taisyklės, kuriomis vadovaujantis vykdomas supaprastintas pirkimas (šių taisyklių pavadinimas, patvirtinimo data, visų pakeitimų datos);

32.2. jei apie pirkimą buvo skelbta, nuoroda į skelbimą;

32.3. Centro valstybės tarnautojų ar darbuotojų, kurie įgalioti palaikyti ryšį su tiekėjais, pareigos, vardai, pavardės, adresai, telefonų ir faksų numeriai;

32.4. pasiūlymų ir (ar) paraiškų pateikimo terminas (data, valanda ir minutė) ir vieta;

32.5. pasiūlymų ir (ar) paraiškų rengimo ir pateikimo reikalavimai; jeigu numatoma pasiūlymus ir (ar) paraiškas priimti naudojant elektronines priemones, atitinkančias Viešųjų pirkimų įstatymo 17 straipsnio nuostatas, – informacija apie reikalavimus, būtinus pasiūlymams ir (ar) paraiškoms pateikti elektroniniu būdu, įskaitant ir kodavimą (šifravimą);

32.6. pasiūlymo galiojimo terminas;

32.7. prekių, paslaugų ar darbų pavadinimas, kiekis (apimtis), prekių tiekimo, paslaugų teikimo ar darbų atlikimo terminai;

32.8. techninė specifikacija;

32.9. informacija, ar pirkimo objektas skirstomas į dalis, kurių kiekvienai bus sudaroma pirkimo sutartis arba preliminarioji sutartis, ir ar leidžiama pateikti pasiūlymus paduoti tik vienai pirkimo objekto daliai, vienai ar kelioms dalims, ar visoms dalims; pirkimo objekto dalių, dėl kurių gali būti pateikti pasiūlymai, apibūdinimas;

32.10. informacija, ar leidžiama pateikti alternatyvius pasiūlymus, šių pasiūlymų reikalavimai;

32.11. jeigu numatoma tikrinti kvalifikaciją – tiekėjų kvalifikacijos reikalavimai, tarp jų ir reikalavimai atskiriems bendrą paraišką ar pasiūlymą pateikiantiems tiekėjams, jei reikalaujami dokumentai ar informacija, kurie Centrai nėra prieinami neatlygintinai valstybės registruose ar informacinėse sistemose;

32.12. dokumentų sąrašas ir informacija, kurią turi pateikti tiekėjai, siekiantys įrodyti, kad jų kvalifikacija atitinka keliamus reikalavimus;

32.14. informacija, kaip turi būti apskaičiuota ir išreikšta pasiūlymuose nurodoma kaina;

32.15. informacija, kad pasiūlymai bus vertinami litais. Jeigu pasiūlymuose kainos nurodytos užsienio valiuta, jos bus perskaičiuojamos litais pagal Lietuvos banko nustatytą ir paskelbtą lito ir užsienio valiutos santykį paskutinę pasiūlymų pateikimo termino dieną;

32.16. kur ir kada (diena, valanda ir minutė) bus atplėšiami vokai ar susipažįstama su elektroninėmis priemonėmis pateiktais pasiūlymais (toliau susipažinimas su elektroninėmis priemonėmis pateiktais pasiūlymais, taip, kaip ir su vokuose pateiktais pasiūlymais, vadinama vokų su pasiūlymais atplėšimu);

32.17. vokų su pasiūlymais atplėšimo ir pasiūlymų nagrinėjimo procedūros, taip pat nurodant informaciją, ar tiekėjams leidžiama dalyvauti vokų su pasiūlymais atplėšimo procedūroje;

32.18. pasiūlymų vertinimo kriterijai, kiekvieno jų svarba bendram įvertinimui, vertinimo taisyklės ir procedūros. Pirkimo dokumentuose nurodomas kiekvienam ekonomiškai naudingiausiajam pasiūlymui nustatyti pasirinkto kriterijaus lyginamasis svoris. Kriterijų lyginamasis svoris gali būti išreikštas konkrečiu dydžiu arba nustatant intervalą, į kurį patenka kiekviena kriterijui priskiriama reikšmė. Tais atvejais, kai dėl pirkimo objekto ypatybių neįmanoma nustatyti kriterijų lyginamojo svorio, Centras turi nurodyti pirkimo dokumentuose taikomų kriterijų svarbos eiliškumą mažėjančia tvarka;

32.19. siūlomos pasirašyti pirkimo (preliminariosios) sutarties svarbiausios sąlygos (kainos ar kainodaros taisyklės, atsiskaitymo tvarka, atlikimo terminai, sutarties nutraukimo tvarka ir kitos

sąlygos pagal Viešųjų pirkimų įstatymo 18 straipsnio 6 dalį) arba pirkimo sutarties projektas. Jeigu numatoma galimybė keisti pirkimo sutarties sąlygas, – informacija apie pirkimo sutarties keitimo aplinkybes, keitimo tvarką bei įforminimą;

32.20. jei reikalaujama – pasiūlymų galiojimo užtikrinimo ir (ar) pirkimo sutarties įvykdymo užtikrinimo reikalavimai;

32.21. jei Centras numato reikalavimą, kad ūkio subjektų grupė, kurios pasiūlymas bus pripažintas geriausiu, įgytų tam tikrą teisinę formą – teisinės formos reikalavimai;

32.22. būdai, kuriais tiekėjai gali prašyti pirkimo dokumentų paaiškinimų;

32.23. pasiūlymų keitimo ir atšaukimo tvarka;

32.24. reikalavimas, kad tiekėjas, kuris sutarties vykdymo metu ketina pasitelkti subrangovus, subteikėjus ar subteikėjus, pasiūlyme nurodytų, kokius ir kokiai pirkimo daliai jis ketina pasitelkti subrangovus subteikėjus ar subteikėjus. Toks reikalavimas nekeičia pagrindinio tiekėjo atsakomybės dėl numatomos sudaryti pirkimo sutarties įvykdymo;

32.25. energijos vartojimo efektyvumo ir aplinkos apsaugos reikalavimai ir kriterijai teisės aktuose nustatytais atvejais ir tvarka;

32.26. pagrindiniai reikalavimai darbams, kuriuos privalės atlikti tiekėjas tuo atveju, jeigu darbų pirkimo sutarčiai vykdyti bus pasitelkiami subrangovai;

32.27. kita reikalinga informacija apie pirkimo sąlygas ir procedūras.

32.28. jei reikia – specialias sutarties vykdymo sąlygas, siejamas su socialinės ir aplinkos apsaugos reikalavimais, jei jos atitinka Europos Sąjungos teisės aktus;

32.29. informacija apie pirkimo sutarties sudarymo atidėjimo termino taikymą, ginčų nagrinėjimo tvarką.

33. Pirkimo dokumentuose nustatant pasiūlymų ir paraiškų rengimo ir pateikimo reikalavimus, turi būti nurodyta, kad:

33.1. pasiūlymas ir paraiška turi būti pateikiami raštu ir pasirašyti tiekėjo ar jo įgalioto asmens, o elektroninėmis priemonėmis teikiamas pasiūlymas ar paraiška – pateikti su saugiu elektroniniu parašu, atitinkančiu Lietuvos Respublikos elektroninio parašo įstatymo nustatytus reikalavimus. Reikalavimas pateikti pasiūlymus su saugiu elektroniniu parašu gali būti netaikomas vykdant mažos vertės pirkimus;

33.2. ne elektroninėmis priemonėmis teikiami pasiūlymai turi būti įdėti į voką, kuris užklijuojamas, ant jo užrašomas pirkimo pavadinimas, tiekėjo pavadinimas ir adresas, nurodoma „neatplėšti iki ...“ (pasiūlymų pateikimo termino pabaigos);

33.3. jeigu Centras numato pasiūlymus vertinti pagal ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijų, vertinant ekspertinių vertinimų metodais, – tiekėjai pasiūlymo kainą turi pateikti viename užklijuotame voke, o likusias pasiūlymo dalis (techninius pasiūlymo duomenis ir kitą informaciją bei dokumentus) – kitame užklijuotame voke. Šie abu vokai turi būti įdėti į bendrą voką, jis taip pat užklijuojamas, ant jo užrašomas pirkimo pavadinimas, tiekėjo pavadinimas ir adresas, nurodoma „neatplėšti iki ...“ (pasiūlymų pateikimo termino pabaigos). Reikalavimas pasiūlymą pateikti dvejuose vokuose netaikomas pirkimą atliekant apklausos būdu, kai pirkimo metu gali būti deramasi dėl pasiūlymo sąlygų;

33.4. pirkimo dokumentuose gali būti nustatyta, kad pasiūlymo (atskirų pasiūlymo dalių) lapai turi būti sunumeruoti, susiūti siūlu, kuris neleistų nepažeidžiant susiuvimo į pasiūlymą įdėti naujus, išplėšti esančius lapus ar juos pakeisti. Tokiu atveju pasiūlymo paskutiniojo lapo antroje pusėje siūlas užklijuojamas popieriaus lapeliu, ant kurio pasirašo tiekėjas arba jo įgaliotas asmuo. Pasiūlymo paskutinio lapo pusėje nurodomas pasirašančiojo asmens vardas, pavardė ir pareigos, pasiūlymo lapų skaičius. Pasiūlymo galiojimo užtikrinimą patvirtinantis dokumentas neįsiuvinamas ir nenumeruojamas.

34. Mažos vertės pirkimų atveju pirkimo dokumentuose gali būti nustatyta, kad teikiami pasiūlymai į voką nededami. Šiais atvejais pasiūlymai gali būti pateikiami asmeniškai, paštu, faksu arba elektroninėmis priemonėmis. Pasiūlymo pateikimo būdas turi būti nustatytas pirkimo dokumentuose.

35. Pirkimo dokumentuose, nustatant pasiūlymų ir paraiškų rengimo ir pateikimo reikalavimus, gali būti nurodyta, kad tiekėjas gali pateikti tik vieną pasiūlymą (po vieną pasiūlymą kiekvienai pirkimo daliai), išskyrus atvejus, kai pirkimo dokumentuose leidžiama pateikti alternatyvius pasiūlymus. Jeigu pirkimas suskirstytas į atskiras dalis, pagrįstais atvejais gali būti nurodyta, kad tiekėjas gali teikti pasiūlymą tik vienai ar kelioms ar visoms pirkimo dalims.

36. Pirkimo dokumentų sudėtinė dalis yra skelbimas apie supaprastintą pirkimą. Skelbimuose esanti informacija vėliau papildomai gali būti neteikiama (kituose pirkimo dokumentuose pateikiama nuoroda į atitinkamą informaciją skelbime).

37. Pirkimo dokumentai, tarp jų ir kvietimai, pranešimai, paaiškinimai, papildymai, tiekėjams pateikiami asmeniškai, siunčiami registruotu laišku, faksu, elektroniniu paštu ar skelbiami interneto svetainėje (CVP IS, Centro ar kitoje interneto svetainėje), kaip Centras nurodo skelbime apie pirkimą (apklausos metu – kvietime pateikti pasiūlymus, jei su kvietimu pirkimo dokumentai nepridedami). Skelbime apie pirkimą (apklausos metu – kvietime pateikti pasiūlymus) turi būti nurodytas interneto adresas, jei pirkimo dokumentai skelbiami internete. Pirkimo dokumentai negali būti teikiami (skelbiami) anksčiau nei apie supaprastintą pirkimą paskelbta, apklausos atveju – pateikti kvietimai dalyvauti pirkimo procedūrose.

38. Pirkimo dokumentai tiekėjams turi būti teikiami nuo skelbimo apie pirkimą paskelbimo ar kvietimo išsiuntimo tiekėjams dienos iki pasiūlymo pateikimo termino, nustatyto pirkimo dokumentuose, pabaigos. Pirkimo dokumentai pateikiami to paprašiusiam tiekėjui nedelsiant, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas, gavus prašymą. Kai pirkimo dokumentai skelbiami CVP IS, Centro ar kitoje interneto svetainėje, papildomai jie gali būti neteikiami.

39. Už pirkimo dokumentus Centras iš visų tiekėjų gali imti vienodo dydžio užmokestį, kurį sudaro dokumentų kopijavimo ir pateikimo tiekėjams faktinės išlaidos. Už pirkimo dokumentų vertimą į užsienio kalbą gali būti imamas papildomas užmokestis. Jį sudaro vertimo į užsienio kalbą išlaidos.

40. Tiekėjas gali paprašyti, kad Centras paaiškintų pirkimo dokumentus. Centras atsako į kiekvieną tiekėjo rašytinį prašymą paaiškinti pirkimo dokumentus, jeigu prašymas gautas ne vėliau kaip prieš 4 darbo dienas iki pirkimo pasiūlymų pateikimo termino pabaigos. Centras į gautą prašymą atsako ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo jo gavimo dienos. Centras, atsakydamas tiekėjui, kartu siunčia paaiškinimus ir visiems kitiems tiekėjams, kuriems ji pateikė pirkimo dokumentus, bet nenurodo, iš ko gavo prašymą duoti paaiškinimą. Jei pirkimo dokumentai buvo skelbti internete, ten pat paskelbiami pirkimo dokumentų paaiškinimai. Atsakymas turi būti siunčiamas taip, kad tiekėjas jį gautų ne vėliau kaip likus 1 darbo dienai iki pasiūlymų pateikimo termino pabaigos.

41. Nesibaigus pasiūlymų pateikimo terminui, Centras savo iniciatyva gali paaiškinti (patikslinti) pirkimo dokumentus, tikslinant ir paskelbtą informaciją. Paaiškinimai turi būti išsiųsti (paskelbti) likus pakankamai laiko iki pasiūlymų pateikimo termino pabaigos.

42. Jeigu Centras rengia susitikimą su tiekėju, jis surašo šio susitikimo protokolą. Protokole fiksuojami visi šio susitikimo metu pateikti klausimai dėl pirkimo dokumentų ir atsakymai į juos. Protokolo išrašas laikomas pirkimo dokumentų paaiškinimu, kuris turi būti pateiktas tiekėjams Taisyklių 40 punkte nustatyta tvarka.

43. Jeigu pirkimo dokumentus paaiškines (patikslines), Centras jų negali pateikti Taisyklių 40 ar 41 punkte nustatytais terminais, jis privalo perkelti pasiūlymų pateikimo terminą. Šis terminas nukeliamas protingumo kriterijų atitinkančiam laikui, per kurį tiekėjai, rengdami pirkimo pasiūlymus, galėtų atsižvelgti į šiuos paaiškinimus (patikslinimus) ir tinkamai parengti pasiūlymus. Centras turi atsižvelgti į tai, kad paaiškinus (patikslinus) pirkimo dokumentus (pvz., sumažinus tiekėjų kvalifikacijos reikalavimus), gali atsirasti naujų tiekėjų, norinčių dalyvauti pirkime, todėl pasiūlymų pateikimo terminą reikėtų nustatyti tokį, kad šie tiekėjai spėtų kreiptis pirkimo dokumentų ir parengti pasiūlymus.

44. Pranešimai apie kiekvieną pirkimo pasiūlymų pateikimo termino nukėlimą išsiunčiami visiems tiekėjams, kuriems buvo pateikti pirkimo dokumentai. Jei pirkimo dokumentai skelbiami internete, ten pat paskelbiama apie termino nukėlimą.

IV. TECHNINĖ SPECIFIKACIJA

45. Atliekant supaprastinus pirkimus, išskyrus mažos vertės pirkimus, techninė specifikacija rengiama vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymo 25 straipsnio nuostatomis. Tačiau rengiant techninę specifikaciją mažos vertės pirkimams turi būti užtikrintas Viešųjų pirkimų įstatymo 3 straipsnyje nurodytų principų laikymasis.

46. Kiekviena perkama prekė, paslauga ar darbai turi būti aprašyti aiškiai ir nedviprasmiškai, aprašymas negali diskriminuoti tiekėjų bei turi užtikrinti jų konkurenciją.

47. Techninė specifikacija nustatoma nurodant techninį liudijimą, techninį reglamentą ar normatyvą arba nurodant pirkimo objekto funkcines savybes ar apibūdinant norimą rezultatą arba šių būdų deriniu. Šios savybės bei reikalavimai turi būti tikslūs ir aiškūs, kad tiekėjai galėtų parengti tinkamus pasiūlymus, o Centras įsigyti reikalingų prekių, paslaugų ar darbų.

48. Rengiant techninę specifikaciją, nurodomos pirkimo objekto arba pirkimo objekto panaudojimo tikslo ir sąlygų savybės (pvz. našumas, matmenys, energijos suvartojimas, norima gauti nauda naudojant pirkimo objektą ir pan.) ir reikalavimų šioms savybėms reikšmės. Reikšmės nurodomos ribiniais dydžiais („ne daugiau kaip ....“, „ne mažiau kaip ....“) arba reikšmių diapazonais („nuo .... iki....“). Tik pagrįstais atvejais reikšmės gali būti nurodomos tiksliai („turi būti lygu ...“).

49. Jeigu kartu su paslaugomis perkamos prekės ir (ar) darbai, su prekėmis – paslaugos, darbai, o su darbais – prekės, paslaugos, techninėje specifikacijoje atitinkamai nustatomi reikalavimai ir kartu perkamoms prekėms, darbams ar paslaugoms.

50. Jei leidžiama pateikti alternatyvius pasiūlymus, nurodomi minimalūs reikalavimai, kuriuos šie pasiūlymai turi atitikti. Alternatyvūs pasiūlymai negali būti priimami, vertinant mažiausios kainos kriterijumi.

51. Rengiant techninę specifikaciją, negalima nurodyti konkrečios prekės, gamintojo ar tiekimo šaltinio, gamybos proceso, prekės ženklo, patento, kilmės šalies, išskyrus atvejus, kai neįmanoma tiksliai ir suprantamai apibūdinti pirkimo objekto. Šiuo atveju privaloma nurodyti, kad savo savybėmis lygiavėčiai pirkimo objektai yra priimtini, įrašant žodžius „arba lygiavertis“.

52. Techninė specifikacija gali apimti ir aplinkos apsaugos reikalavimus. Pirkimo dokumentuose galima nustatyti tam tikrus reikalavimus, pavyzdžiui, gamybos būdai ar pagrindinėms naudojamoms medžiagoms (maisto produktai neapdoroti kenksmingomis medžiagomis, tam tikra naudojamų medžiagų dalis pagaminta iš perdirbtų žaliavų, energija pagaminta iš atsinaujinančių energijos šaltinių) arba tam tikrų produktų grupių arba paslaugų poveikiui aplinkai. Centras, nustatydamas reikalavimus, gali remtis standartais ar ekologiniais ženklais. Šiuo atveju ji nurodo standartuose ar ekologiniuose ženkluose keliamus reikalavimus pirkimo objekto savybėms ir kaip atitikimą šiems reikalavimams priima oficialių institucijų išduotus dokumentus ar gamintojo patvirtinimą.

53. Teisės aktuose nustatytiems prekių, darbų ar paslaugų atitikimui privalomiesiems techniniams reikalavimams gali būti paprašyta pateikti oficialių institucijų išduotus dokumentus (jei tokie išduodami).

54. Pirkimo dokumentuose gali būti reikalaujama pateikti tiekėjo tiekiamų prekių, atliekamų darbų ar teikiamų paslaugų aprašymus, pavyzdžius ar nuotraukas, ar paprašyti tiekėjo leidimo apžiūrėti pirkimo objektą.

V. TIEKĖJŲ KVALIFIKACIJOS PATIKRINIMAS

55. Siekiant įsitikinti, ar tiekėjas bus pajėgus įvykdyti pirkimo sutartį, vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymo 32–38 straipsnių nuostatomis ir atsižvelgiant į Tiekėjų kvalifikacijos vertinimo metodines rekomendacijas, patvirtintas Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2003 m. spalio 20 d. įsakymu Nr. 1S-100 „Dėl Tiekėjų kvalifikacijos vertinimo metodines rekomendacijų patvirtinimo“ (aktualią jų redakciją), pirkimo dokumentuose nustatomi tiekėjų kvalifikacijos reikalavimai ir vykdomas tiekėjų kvalifikacijos patikrinimas.

56. Tiekėjų kvalifikacijos neprivaloma tikrinti, kai:

56.1. jau vykdytame supaprastintame pirkime visi gauti pasiūlymai neatitiko pirkimo dokumentų reikalavimų arba buvo pasiūlytos per didelės Centrai nepriimtinos kainos, o pirkimo sąlygos iš esmės nekeičiamos ir į apklausos būdu atliekamą pirkimą kviečiami visi pasiūlymus pateikę tiekėjai, atitinkantys Centro nustatytus minimalius kvalifikacijos reikalavimus;

56.2. dėl techninių, meninių priežasčių ar dėl objektyvių aplinkybių tik konkretus tiekėjas gali pateikti reikalingas prekes, pateikti paslaugas ar atlikti darbus ir nėra jokios kitos alternatyvos;

56.3. kai Centras pagal ankstesnę pirkimo sutartį iš kokio nors tiekėjo pirko prekių arba paslaugų ir nustatė, kad iš jo tikslinga pirkti papildomai, techniniu požiūriu derinant su jau turimomis prekėmis ir suteiktomis paslaugomis, ir jeigu ankstesnieji pirkimai buvo efektyvūs, iš esmės nesikeičia prekių ar paslaugų kainos ir kitos sąlygos, o alternatyvūs pirkimai dėl techninio nesuderinamumo su ankstesniaisiais būtų nepriimtini, nes perkančiajai organizacijai įsigijus skirtingų techninių charakteristikų prekių ar paslaugų, ji negalėtų naudotis anksčiau pirktomis prekėmis ar paslaugomis ar patirtų didelių nuostolių;

56.4. prekių biržoje perkamos kotiruojamos prekės;

56.5. perkami muziejų eksponatai, archyviniai ir bibliotekiniai dokumentai, yra prumeruojami laikraščiai ir žurnalai;

56.6. ypač palankiomis sąlygomis perkama iš bankrutuojančių, likviduojamų, restruktūrizuojamų ar sustabdžiusių veiklą ūkio subjektų;

56.7. prekės perkamos iš valstybės rezervo;

56.8. perkamos licencijos naudotis bibliotekiniais dokumentais ar duomenų (informacinėmis) bazėmis;

56.9. dėl aplinkybių, kurių nebuvo galima numatyti, paaiškėja, kad yra reikalingi papildomi darbai arba paslaugos, kurie nebuvo įrašyti į sudarytą pirkimo sutartį, tačiau be kurių negalima užbaigti pirkimo sutarties vykdymo;

56.10. perkamos Centro valstybės tarnautojų ir (ar) pagal darbo sutartį dirbančių darbuotojų mokymo paslaugos;

56.11. perkamos ekspertų komisijų, komitetų, tarybų, kurių sudarymo tvarką nustato Lietuvos Respublikos įstatymai, narių teikiamos nematerialaus pobūdžio (intelektinės) paslaugos;

56.12. egzistuoja trumpalaikės aplinkybės, suteikiančios galimybę reikalingas prekes ar paslaugas įsigyti už daug mažesnę nei rinkos kainą;

56.13. perkama mažos vertės pirkimų apklausos būdu;

56.14. perkama iš neįgaliųjų socialinių įmonių, įmonių, kuriose dirba daugiau kaip 50 procentų nuteistųjų, atliekančių arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmės, arba įmonių, kurių dalyviai yra sveikatos priežiūros įstaigos ir kuriose darbo terapijos pagrindais dirba ne mažiau kaip 50 procentų pacientų, Viešųjų pirkimų įstatymo 91 straipsnyje numatytais atvejais (išskyrus reikalavimą pateikti kompetentingos institucijos išduotą dokumentą).

VI. PASIŪLYMŲ NAGRINĖJIMAS IR VERTINIMAS

57. Pasiūlymai turi būti priimami laikantis pirkimo dokumentuose nurodytos tvarkos.

58. Pavėluotai gauti vokai (mažos vertės pirkimų, vykdomų apklausos būdu, atveju pasiūlymai į voką nededami) su pasiūlymais, kai pirkimo dokumentuose numatytas reikalavimas pasiūlymus pateikti vokuose, neatplėšiami ir grąžinami juos pateikusiems tiekėjams. Neužklijuotuose, turinčiuose mechaninių ar kitokių pažeidimų, galinčių kelti abejones dėl pasiūlymų slaptumo vokuose pateikti pasiūlymai nepriimami ir grąžinami juos pateikusiems tiekėjams.

59. Vokai su pasiūlymais, kai pirkimą atlieka Komisija, atplėšiami Komisijos posėdyje. Posėdis vyksta pirkimo dokumentuose nurodytoje vietoje, prasideda nurodytą dieną, valandą ir minutę. Posėdžio diena ir valanda turi sutapti su pasiūlymų pateikimo termino pabaiga. Nustatytu laiku turi būti atplėšti visi vokai su pasiūlymais, gauti nepasibaigus jų pateikimo terminui. Vokų atplėšimo procedūroje, išskyrus atvejus, kai supaprastinto pirkimo metu gali būti deramasi dėl pasiūlymo sąlygų ir tokiam pirkime dalyvauti kviečiami keli tiekėjai, turi teisę dalyvauti visi pasiūlymus

pateikę tiekėjai arba jų atstovai. Kai supaprastintam pirkimui pasiūlymus leidžiama pateikti vien tik CVP IS priemonėmis, tiekėjų atstovai į vokų atplėšimo posėdį nekviečiami, o su vokų atplėšimo metu skelbtina informacija supažindinami CVP IS priemonėmis.

60. Atplėšus voką, pasiūlymo paskutinio lapo antroje pusėje pasirašo posėdyje dalyvaujantys Komisijos nariai. Ši nuostata netaikoma, kai pasiūlymas perduodamas elektroninėmis priemonėmis ir perkant mažos vertės pirkimų apklausos būdu.

61. Komisija vokų atplėšimo procedūros rezultatus įformina protokolu.

62. Vokų su pasiūlymais atplėšimo procedūroje dalyvaujantiems tiekėjams ar jų atstovams pranešama ši informacija:

62.1. pasiūlymą pateikusio tiekėjo pavadinimas;

62.2. pasiūlyme nurodyta pirkimo objekto, o jei objektas skaidomas į dalis, tai kiekvienos pirkimo objekto dalies, kaina;

62.3. kai pasiūlymai vertinami pagal ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijų – pasiūlyme nurodyta kaina ir pagrindinės techninės pasiūlymo charakteristikos. Jeigu pageidauja nors vienas vokų su pasiūlymais atplėšimo procedūroje dalyvaujantis tiekėjas ar jo atstovas, turi būti paskelbtos visos pasiūlymų charakteristikos, į kurias bus atsižvelgta vertinant pasiūlymus;

62.4. ar pasiūlymas pasirašytas tiekėjo ar jo įgalioto asmens, o elektroninėmis priemonėmis teikiamas pasiūlymas – pateiktas su saugiu elektroniniu parašu;

62.5. pranešama ar yra pateiktas pasiūlymo galiojimo užtikrinimas (jei jo reikalaujama);

62.6. ar pateiktas pasiūlymas yra susiūtas, sunumeruotas ir paskutiniojo lapo antroje pusėje patvirtintas tiekėjo ar jo įgalioto asmens parašu, išskyrus mažos vertės pirkimus;

62.7. kai pasiūlymai pateikiami elektroninėmis priemonėmis – ar pasiūlymas pateiktas perkančios organizacijos nurodytomis elektroninėmis priemonėmis, ar iki pasiūlymų pateikimo termino pabaigos niekas negalėjo peržiūrėti pasiūlyme pateiktos informacijos.

63. Vokų su pasiūlymais atplėšimo metu Komisija turi leisti posėdyje dalyvaujantiems suinteresuotiems tiekėjams ar jų įgaliotiems atstovams viešai ištaisyti pastebėtus jų pasiūlymo susiuvimo ar įforminimo trūkumus, kuriuos įmanoma ištaisyti posėdžio metu.

64. Apie vokų su pasiūlymais atplėšimo procedūrų metu paskelbtą informaciją raštu pranešama ir vokų atplėšimo procedūroje nedalyvaujantiems pasiūlymus pateikusiems tiekėjams, jeigu jie to pageidauja. Kiekvienas vokų atplėšimo procedūroje dalyvaujantis tiekėjas ar jo atstovas turi teisę asmeniškai susipažinti su viešai perskaityta informacija, tačiau supažindindama su šia informacija Centras negali atskleisti tiekėjo pasiūlyme esančios konfidencialios informacijos. Konfidencialia informacija nelaikoma pasiūlyme nurodyta prekių, paslaugų ar darbų kaina, išskyrus jos sudedamąsias dalis. Dalyvių reikalavimu perkančioji organizacija turi juos supažindinti su kitų dalyvių pasiūlymais, išskyrus tą informaciją, kurią dalyviai nurodė kaip konfidencialią.

65. Pasiūlymai nagrinėjami ir vertinami konfidencialiai, nedalyvaujant pasiūlymus pateikusiems tiekėjams ar jų atstovams.

66. Centras, nagrinėdamas pasiūlymus:

66.1. tikrina tiekėjų pasiūlymuose pateiktų kvalifikacinių duomenų atitikimą pirkimo dokumentuose nustatytiems minimaliems kvalifikacijos reikalavimams. Jeigu nustatoma, kad tiekėjo pateikti kvalifikaciniai duomenys yra neišsamūs arba netikslūs, privaloma prašyti tiekėjo juos patikslinti;

66.2. tikrina, ar pasiūlymas atitinka pirkimo dokumentuose nustatytus reikalavimus;

66.3. radęs pasiūlyme nurodytos kainos apskaičiavimo klaidų, privalo paprašyti dalyvių per jos nurodytą terminą ištaisyti pasiūlyme pastebėtas aritmetines klaidas, nekeičiant vokų su pasiūlymais atplėšimo posėdžio metu paskelbtos kainos. Taisydamas pasiūlyme nurodytas aritmetines klaidas, dalyvis neturi teisės atsakyti kainos sudėtinių dalių arba papildyti kainą naujomis dalimis. Jei dalyvis per Centro nurodytą terminą neištaiso aritmetinių klaidų ir (ar) nepaaiškina pasiūlymo, jo pasiūlymas laikomas neatitinkančiu pirkimo dokumentuose nustatytų reikalavimų;

66.4. jeigu pasiūlyme nurodyta kaina, išreikšta skaičiais, neatitinka kainos, nurodytos žodžiais, teisinga laiko kainą, nurodytą žodžiais;

66.5. kai nustato, kad pateiktame pasiūlyme nurodoma neįprastai maža kaina, privalo pareikalauti, kad tiekėjas pagrįstą siūlomą kainą;

66.6. tikrina, ar pasiūlytos ne per didelės kainos.

67. Iškilus klausimams dėl pasiūlymų turinio Centras gali prašyti, kad dalyviai pateiktų paaiškinimus nekeisdami pasiūlymo. Patikslinimams turi būti nustatomas laikotarpis ne trumpesnis kaip 3 darbo dienos nuo prašymo išsiuntimo iš Centro dienos. Tiekėjui dokumentų nepatikslinus, nepapildžius ar apskritai nepateikus, Centras pasiūlymą atmeta. Esant reikalui, tiekėjai ar jų atstovai gali būti kviečiami į Komisijos posėdį, pranešant, į kokius klausimus jie turės atsakyti.

68. Centras atmeta pasiūlymą, jeigu:

68.1. tiekėjas neatitiko minimalių kvalifikacijos reikalavimų;

68.2. tiekėjas savo pasiūlyme pateikė netikslius ar neišsamius duomenis apie savo kvalifikaciją ir, perkančiajai organizacijai prašant, nepatiksliino jų;

68.3. pasiūlymas neatitiko pirkimo dokumentuose nustatytų reikalavimų;

68.4. buvo pasiūlyta neįprastai maža kaina ir tiekėjas Centro prašymu nepateikė raštiško kainos sudėtinių dalių pagrindimo arba kitaip nepagrindė neįprastai mažos kainos;

68.5. visų tiekėjų, kurių pasiūlymai neatmesti, dėl kitų priežasčių, buvo pasiūlytos per didelės, perkančiajai organizacijai nepriimtinos kainos.

69. Dėl 68 punkte nurodytų priežasčių neatmesti pasiūlymai vertinami remiantis vienu iš šių kriterijų:

69.1. ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo, kai pirkimo sutartis sudaroma su dalyviu, pateikusių Centrai naudingiausią pasiūlymą, išrinktą pagal pirkimo dokumentuose nustatytus kriterijus, susijusius su pirkimo objektu, – paprastai kokybės, kainos, techninių privalumų, estetinių ir funkcinių charakteristikų, aplinkosaugos charakteristikų, eksploatavimo išlaidų, efektyvumo, garantinio aptarnavimo ir techninės pagalbos, pristatymo datos, pristatymo laiko arba užbaigimo laiko. Tais atvejais, kai sutarties įvykdymo kokybė priklauso nuo už pirkimo sutarties įvykdymą atsakingų darbuotojų kompetencijos, vienu iš ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijų gali būti ir darbuotojų kvalifikacija bei patirtis;

69.2. mažiausios kainos.

70. Centras, pagal pirkimo dokumentuose nustatytus vertinimo kriterijus ir tvarką įvertinęs pateiktus dalyvių pasiūlymus, nustato pasiūlymų eilę ekonominio naudingumo mažėjimo arba kainų didėjimo tvarka (išskyrus atvejus, kai pasiūlymą pateikti kviečiamas tik vienas tiekėjas arba pasiūlymą pateikia tik vienas tiekėjas). Tais atvejais, kai vertinant ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijumi, kelių tiekėjų pasiūlymų ekonominis naudingumas yra vienodas, vertinant mažiausios kainos kriterijumi – kelių tiekėjų kaina yra vienoda, sudarant pasiūlymų eilę, pirmesnis į šią eilę įrašomas tiekėjas, kurio vokas su pasiūlymais įregistruotas ar pasiūlymas elektroninėmis priemonėmis pateiktas anksčiausiai. Laimėjusiu pasiūlymu pripažįstamas pirmuoju pasiūlymų eilėje esantis pasiūlymas, išskyrus atvejį kai Komisija, nustačiusi, kad pagal nustatytą pasiūlymų eilę ekonominio naudingumo mažėjimo tvarka ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo kaina yra per didelė ir todėl Centrai nepriimtina. Tokiu atveju laimėjusiu pripažįstamas pasiūlymas su nurodyta priimtina įstaigai kaina, kuris pagal pasiūlymų eilę yra pirmas po tiekėjo, pasiūliusio įstaigai nepriimtina kaina.

71. Centras suinteresuotiems kandidatams ir suinteresuotiems dalyviams, išskyrus atvejus, kai supaprastinto pirkimo sutarties vertė mažesnė kaip 10 000 Lt (be pridėtinės vertės mokesčio), nedelsdama bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos, raštu praneša kiekvienam pasiūlymą pateikusiam dalyviui apie priimtą sprendimą sudaryti pirkimo sutartį ar preliminarią sutartį, pateikia informacijos, kuri dar nebuvo pateikta pirkimo procedūros metu, santrauką ir nurodo nustatytą pasiūlymų eilę (mažos vertės pirkimo atveju netaikoma), laimėjusį pasiūlymą, tikslų pirkimo sutarties sudarymo atidėjimo terminą. Centras taip pat turi nurodyti priežastis, dėl kurių buvo priimtas sprendimas nesudaryti pirkimo sutarties ar preliminariosios sutarties, pradėti pirkimą iš naujo. Šie reikalavimai netaikomi, kai pasiūlymą pateikia tik vienas tiekėjas arba kai mažos vertės pirkimas atliekamas žodžiu.

72. Tais atvejais, kai pasiūlymą pateikti kviečiamas tik vienas tiekėjas arba pasiūlymą pateikia tik vienas tiekėjas, jo pasiūlymas laikomas laimėjusiu, jeigu jis neatmestas pagal 68 punkto nuostatas.

VII. PIRKIMO SUTARTIS

73. Pirkimo sutarties sudarymo ir jos turinio reikalavimus nustato Viešųjų pirkimų įstatymo 18 straipsnis. Šio straipsnio 1, 2, 3, 6 dalių nuostatos gali būti netaikomos atliekant mažos vertės pirkimus.

74. Komisija ar Pirkimo organizatorius, įvykdęs pirkimo procedūras, parengia pirkimo sutarties projektą, suderina su Darbo organizavimo skyriaus vyriausioju specialistu (juristu) ir organizuoja pirkimo sutarties pasirašymą.

75. Pirkimo sutarties sąlygos sutarties galiojimo laikotarpiu negali būti keičiamos, išskyrus tokias pirkimo sutarties sąlygas, kurias pakeitus nebūtų pažeisti viešųjų pirkimų principai ir tikslas ir dėl tokių pirkimo sutarties sąlygų pakeitimų yra gautas Viešųjų pirkimų tarnybos sutikimas. Viešųjų pirkimų tarnybos sutikimo nereikalaujama, kai atlikus supaprastintą pirkimą sudarytos sutarties vertė mažesnė kaip 10 tūkst. Lt be PVM.

76. Pirkimo sutartis sudaroma 1 metų laikotarpiui. Jeigu iki pasibaigiant sutarties terminui nėra viena sutarties šalis nebus pareiškusi savo nesutikimo sutarties nepratęsti, tai pirkimo sutartis automatiškai pratęsiama dar vieneriems metams. Tokiu būdu pirkimo sutartis gali būti pratęsta iki 3 metų. Centras, vadovaudamasis racionalaus lėšų, skirtų reikalingoms prekėms, paslaugoms ar darbams išgyti, panaudojimo kriterijumi, prekių, paslaugų ar darbų pirkimo sutartis ilgiau kaip 3 metams gali sudaryti tokiais atvejais:

76.1. pirkdamas elektros energiją ir šilumą, dujas, karštą ir šaltą vandenį, nuotekų ir atliekų tvarkymo paslaugas;

76.2. pirkdamas paskolas ir kitas finansines paslaugas, teikiamas bankų ir kitų finansinių institucijų;

76.3. pirkdamas prekes nuomos, lizingo (finansinės nuomos), pirkimo išsimokėtinai būdais;

76.4. pirkdamas aptarnavimo, remonto ar priežiūros paslaugas, kai išigyjamo pirkimo objekto pirkimo sutartis apima ir šių paslaugų pirkimą;

76.5. pirkdamas darbus;

76.6. vykdydamas pirkimus, reikalingus vandentvarkos, energetikos, transporto ir pašto paslaugų srityje veikiančių perkančiųjų organizacijų Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 70 straipsnio 2 dalyje nustatyti veiklai;

76.7. įgyvendindamas investicijų projektus, įtrauktus į einamųjų metų Valstybės investicijų programą, įskaitant bendrai su Europos Sąjunga arba NATO finansuojamus investicijų projektus, ar investicijų projektus pagal NATO prisiimtus išipareigojimus;

76.8. įgyvendindamas ilgalaikes (ilgesnes kaip 3 metų trukmės) Lietuvos Respublikos Seimo, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar savivaldybės tarybos tvirtinamas programas;

76.9. įgyvendindamas investicijų projektus pagal valdžios ir privataus subjektų partnerystės sutartis;

76.10. pirkdamas paslaugas, kai ilgesnio nei 3 metų termino sutartis ekonominiu ar socialiniu požiūriu naudingesnė, Centras tai pagrindžia ir gauna Viešųjų pirkimų tarnybos sutikimą vykdyti tokį pirkimą. Šiuo atveju į pirkimo sutartį Centras įtraukia sąlygą, kad pirkimo sutartis nutraukiama nesuėjus sutartyje nustatytam terminui tuo atveju, jeigu Centras netenka funkcijų, kurioms atlikti buvo sudaryta ši pirkimo sutartis.

77. Pirkimo sutartis turi būti sudaroma nedelsiant, bet ne anksčiau negu pasibaigė atidėjimo terminas, t.y. 15 dienų laikotarpis, kuris prasideda nuo pranešimo apie sprendimą sudaryti pirkimo sutartį išsiuntimo iš perkančiosios organizacijos suinteresuotiems dalyviams dienos, ir kurio metu negali būti sudaroma pirkimo sutartis. Atidėjimo terminas gali būti netaikomas, kai:

77.1. kai pagrindinė pirkimo sutartis sudaroma preliminariosios sutarties pagrindu arba taikant dinaminę pirkimo sistemą;

77.2. vienintelis suinteresuotas dalyvis yra tas, su kuriuo sudaroma pirkimo sutartis, ir nėra suinteresuotų kandidatų;

77.3. kai pasiūlymas buvo pateiktas žodžiu;

77.4. kai pirkimo sutarties vertė mažesnė kaip 10 tūkst. Lt be PVM.

78. Pirkimo sutartis sudaroma raštu, išskyrus atvejus, kai pirkimo sutartis gali būti sudaroma žodžiu.

79. Gavus tiekėjo pretenziją, pirkimo sutartis negali būti sudaryta anksčiau kaip po 15 dienų nuo tos dienos, kai tiekėjui raštu buvo pranešta apie pretenzijos išnagrinėjimą Centre.

80. Centras gali sudaryti preliminarią sutartį, atitinkančią Viešųjų pirkimų įstatymo 63 straipsnio nuostatas.

81. Tais atvejais, kai pirkimo sutartis sudaroma raštu, o tiekėjas, kuriam buvo pasiūlyta sudaryti pirkimo sutartį, raštu atsisako ją sudaryti, Centras siūlo sudaryti pirkimo sutartį tiekėjui, kurio pasiūlymas pagal nustatytą pasiūlymų eilę yra pirmas po tiekėjo, atsisakiusio sudaryti pirkimo sutartį. Atsisakymu sudaryti pirkimo sutartį taip pat laikomas bet kuris iš šių atvejų:

81.1. tiekėjas nepateikia pirkimo dokumentuose nustatyto pirkimo sutarties įvykdymo užtikrinimo;

82.2. tiekėjas nepasirašo pirkimo sutarties iki Centro nurodyto laiko;

82.3. tiekėjas atsisako sudaryti pirkimo sutartį pirkimo dokumentuose nustatytomis sąlygomis;

82.4. ūkio subjektų grupė, kurios pasiūlymas pripažintas geriausiu, neįgijo Centro reikalaujamos teisinės formos.

VIII. PIRKIMŲ BŪDAI

83. Supaprastintų pirkimų būdai:

83.1. supaprastintas atviras konkursas;

83.2. apklausa;

83.3. mažos vertės pirkimų apklausa.

84. Pirkimas supaprastinto atviro konkurso būdu gali būti atliekamas visais atvejais.

85. Pirkimas apklausos būdu gali būti atliekamas perkant prekes, paslaugas ir darbus, kai tenkinamos abi šios sąlygos:

85.1. neskelbiama apie supaprastintą pirkimą;

85.2. pirkimas neatitinka mažos vertės pirkimų sąvokos.

86. Prekės, paslaugos ir darbai perkami mažos vertės pirkimų apklausos būdu, kai tenkinamos abi šios sąlygos:

86.1. neskelbiama apie supaprastintą pirkimą;

86.2. pirkimas atitinka mažos vertės pirkimų sąvoką.

87. Centras apie supaprastintą pirkimą gali neskelbti, esant bent vienai 88–92 punktuose nurodytai sąlygai.

88. Neskelbiant apie pirkimą gali būti perkamos prekės, paslaugos ar darbai, kai:

88.1. pirkimas, apie kurį buvo skelbta, neįvyko, nes nebuvo gauta paraiškų ar pasiūlymų;

88.2. atliekant pirkimą, apie kurį buvo skelbta, visi gauti pasiūlymai neatitiko pirkimo dokumentų reikalavimų arba buvo pasiūlytos per didelės, Centrai nepriimtinos kainos, o pirkimo sąlygos iš esmės nekeičiamos ir į neskelbiamą pirkimą kviečiami visi pasiūlymus pateikę tiekėjai, atitinkantys Centro nustatytus minimalius kvalifikacijos reikalavimus;

88.3. dėl įvykių, kurių Centras negalėjo iš anksto numatyti, būtina skubiai įsigyti reikalingų prekių, paslaugų ar darbų. Aplinkybės, kuriomis grindžiama ypatinga skuba, negali priklausyti nuo Centro. Šiuo atveju kreipiamasi į tiekėją, iš kurio reikalingų prekių, paslaugų ar darbų būtų galima įsigyti kuo skubiau kuo mažesnėmis sąnaudomis (arčiausiai Centro ir pan.);

88.4. atliekami mažos vertės pirkimai Centro nustatytais atvejais;

88.5. perkama iš socialinių įmonių, įmonių, kuriose dirba daugiau kaip 50 procentų nuteistųjų, atliekančių arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmės, įmonių, kuriose dirba daugiau kaip 50 procentų neįgaliųjų, ir įmonių, kurių dalyviai yra sveikatos priežiūros įstaigos ir kuriose darbo terapijos pagrindais dirba ne mažiau kaip 50 procentų pacientų, perkamos jų pagamintos prekės, teikiamos paslaugos ar atliekami darbai;

88.6. dėl techninių, meninių prižasčių ar dėl objektyvių aplinkybių tik konkretus tiekėjas gali pateikti reikalingas prekes, pateikti paslaugas ar atlikti darbus ir kai nėra jokios kitos alternatyvos;

88.7. atskiroms pirkimo dalims, kai perkamos panašios prekės, paslaugos ar perkami darbai yra suskirstyti į atskiras dalis, kurių kiekvienai numatoma sudaryti atskirą pirkimo sutartį, jei bendra tokių pirkimo dalių vertė be pridėtinės vertės mokesčio yra ne didesnė kaip 10 procentų bendros visų pirkimo dalių vertės perkant panašias prekes ir paslaugas ir 1,5 procento – perkant darbus.

89. Neskelbiant apie pirkimą gali būti perkamos prekės ir paslaugos:

89.1. kai Centras pagal ankstesnę sutartį iš tam tikro tiekėjo pirko prekių arba paslaugų ir nustatė, kad iš jo tikslinga pirkti papildomai, techniniu požiūriu derinant su jau turimomis prekėmis ir suteiktomis paslaugomis, ir jeigu ankstesnieji pirkimai buvo efektyvūs, iš esmės nesikeičia prekių ar paslaugų kainos ir kitos sąlygos, o alternatyvūs pirkimai dėl techninio nesuderinamumo su ankstesniaisiais būtų nepriimtini, nes Centrai įsigijus skirtingų techninių charakteristikų prekių ar paslaugų, ji negalėtų naudotis anksčiau pirktomis prekėmis ar paslaugomis ar patirtų didelių nuostolių. Jeigu papildomai perkamų prekių ar paslaugų kaina viršija 30 procentų ankstesnės pirkimų kainos, turi būti atliekama ekspertizė dėl papildomai perkamų prekių ar paslaugų techninių charakteristikų suderinamumo;

89.2. prekės ir paslaugos yra perkamos naudojant reprezentacinėms išlaidoms skirtas lėšas.

90. Neskelbiant apie pirkimą taip pat gali būti perkamos prekės, kai:

90.1. perkamos prekės gaminamos tik mokslo, eksperimentavimo, studijų ar techninio tobulinimo tikslais, nesiekiant gauti pelno arba padengti mokslo ar tobulinimo išlaidų;

90.2. prekių biržoje perkamos kotiruojamos prekės;

90.3. perkami muziejų eksponatai, archyvų ir bibliotekų dokumentai, prenumeruojami laikraščiai ir žurnalai;

90.4. ypač palankiomis sąlygomis perkama iš bankrutuojančių, likviduojamų ar restruktūrizuojamų ūkio subjektų;

90.5. prekės perkamos iš valstybės rezervo.

91. Neskelbiant apie pirkimą taip pat gali būti perkamos paslaugos, kai:

91.1. perkamos licencijos naudotis bibliotekiniais dokumentais ar duomenų (informacinėmis) bazėmis;

91.2. Centro valstybės tarnautojų ir pagal darbo sutartį dirbančių darbuotojų mokymo paslaugos;

91.3. perkamos literatūros, mokslo ir meno kūrinių autorių, atlikėjų ar jų kolektyvo paslaugos, taip pat mokslo, kultūros ir meno sričių projektų vertinimo ir pretendentų gauti teisės aktų nustatyta tvarka įsteigtas premijas veiklos šiose srityse vertinimo paslaugos;

91.4. perkamos ekspertų komisijų, komitetų, tarybų, kurių sudarymo tvarką nustato Lietuvos Respublikos įstatymai, narių teikiamos nematerialaus pobūdžio (intelektinės) paslaugos;

91.5. perkamos mokslo ir studijų institucijų mokslo, studijų programų, meninės veiklos, taip pat šių institucijų steigimo ekspertinio vertinimo paslaugos.

92. Neskelbiant apie pirkimą taip pat gali būti perkamos paslaugos ir darbai, kai:

92.1. dėl aplinkybių, kurių nebuvo galima numatyti, paaiškėja, kad reikia papildomų darbų arba paslaugų, neįrašytų į sudarytą pirkimo sutartį, tačiau be kurių negalima užbaigti sutarties vykdymo. Tokia pirkimo sutartis gali būti sudaroma tik su tuo tiekėju, su kuriuo buvo sudaryta pradinė pirkimo sutartis, o jos ir visų kitų papildomai sudarytų pirkimo sutarčių kaina neturi viršyti 30 procentų pradinės pirkimo sutarties kainos;

92.2. perkant iš esamo tiekėjo naujas paslaugas ar darbus, tokius pat, kokie buvo pirkti pagal ankstesnę pirkimo sutartį, su sąlyga, kad ankstesnioji sutartis buvo sudaryta skelbiant apie pirkimą ir kurį skelbiant buvo atsižvelgta į tokių papildomų pirkimų vertę, galimybė pirkti papildomai buvo nurodyta pirkimo skelbime, o visi minimi pirkimai skirti tam pačiam projektui vykdyti. Papildomų pirkimų metu sudaromų pirkimo sutarčių trukmė negali būti ilgesnė kaip 3 metai skaičiuojant nuo pradinės pirkimo sutarties sudarymo momento.

93. Centras (išskyrus 88.3, 88.4, 88.5, 88.7, 89.2, 90.2, 91.2, 91.3, 91.4, 91.5, 92.2 punktuose nurodytus pirkimus), priėmusi sprendimą pirkti prekių, paslaugų ar darbų neskelbdamas apie

pirkimą, apie tai privalo paskelbti informacinį pranešimą Viešųjų pirkimų įstatymo 86 straipsnio nustatyta tvarka, o pirkimo sutartį sudaryti ne anksčiau kaip po 5 darbo dienų nuo informacinio pranešimo paskelbimo dienos.

IX. SUPAPRASTINTAS ATVIRAS KONKURSAS

94. Supaprastintas atviras konkursas vykdomas šiais etapais:

- 94.1. skelbiama apie pirkimą;
- 94.2. tiekėjams pateikiami pirkimo dokumentai;
- 94.3. priimami ir registruojami vokai su pasiūlymais;
- 94.4. atliekama vokų su pasiūlymais atplėšimo procedūra;
- 94.5. išnagrinėjami dalyvių kvalifikacijos duomenys;
- 94.6. išnagrinėjami pasiūlymai;
- 94.7. nustatoma pasiūlymų eilė ir priimamas sprendimas dėl laimėjusio pasiūlymo;
- 94.8. dalyviams raštu pranešama apie nustatytą pasiūlymų eilę ir sprendimą dėl laimėjusio pasiūlymo, o dalyviams, kurių pasiūlymai atmesti, – ir jų pasiūlymų atmetimo priežastis;
- 94.9. sudaroma pirkimo sutartis.

95. Centras privalo paskelbti apie kiekvieną pirkimą, atliekamą supaprastinto atviro konkurso būdu. Skelbimus apie supaprastintus pirkimus Centras privalo pateikti CVP IS. Papildomai skelbimai ir informaciniai pranešimai gali būti skelbiami Centro tinklalapyje, kitur internete, leidiniuose ar kitomis priemonėmis. Centras užtikrina, kad papildomai informacija gali būti paskelbta ne anksčiau negu paskelbta CVP IS, o to paties skelbimo turinys visur bus tapatus.

96. Centras, skelbdamas apie supaprastintą pirkimą, privalo nustatyti pakankamą pasiūlymų pateikimo terminą, kuris negali būti trumpesnis negu 7 darbo dienos nuo skelbimo apie supaprastintą pirkimą paskelbimo CVP IS dienos.

97. Centras skelbimą apie sudarytą pirkimo sutartį skelbia vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymu bei šiomis Taisyklėmis CVP IS.

98. Pirkimo dokumentuose pateikiama visa reikalinga informacija nurodyta Taisyklių 32 ir 33 punktuose.

X. APKLAUSA

99. Apklausa atliekama raštu.

100. Perkant apklausos būdu tiekėjai (-jas) savo pasiūlymus privalo pateikti raštu.

101. Pirkimus apklausos būdu atlieka Komisija.

102. Apklausa atliekama šiais etapais:

- 102.1. Komisija raštu tiekėjų prašo pateikti pasiūlymus;
- 102.2. priimami ir registruojami vokai su pasiūlymais;
- 102.3. atliekama vokų su pasiūlymais atplėšimo procedūra;
- 102.4. išnagrinėjami pasiūlymai;
- 102.5. nustatoma pasiūlymų eilė ir priimamas sprendimas dėl laimėjusio pasiūlymo;
- 102.6. dalyviams raštu pranešama apie nustatytą pasiūlymų eilę ir sprendimą dėl laimėjusio pasiūlymo, o dalyviams, kurių pasiūlymai atmesti, – ir jų pasiūlymų atmetimo priežastis;
- 102.7. sudaroma pirkimo sutartis.

103. Centras, prašydamas pateikti pasiūlymus, privalo kreiptis į ne mažiau kaip 3 tiekėjus, kurie vykdo su pirkimo objektu susijusią veiklą, jei 3 nėra, kviečiami visi esami.

104. Apklausti vieną tiekėją galima, jeigu:

- 104.1. dėl to paties objekto supaprastintame atvira konkurse nebuvo gauta pasiūlymų;
- 104.2. dėl techninių, meninių priežasčių ar dėl objektyvių aplinkybių tik konkretus tiekėjas gali pateikti reikalingas prekes, pateikti paslaugas ar atlikti darbus ir nėra jokios kitos priimtinos alternatyvos;
- 104.3. pirkimą būtina atlikti greitai;

104.4. Centras pagal ankstesnę sutartį iš kokio nors tiekėjo pirko prekių arba paslaugų ir nustatė, kad iš jo tikslinga pirkti papildomai, techniniu požiūriu derinant su jau turimomis prekėmis ir suteiktomis paslaugomis, ir jeigu ankstesnieji pirkimai buvo efektyvūs, nesikeičia prekių ar paslaugų kainos ir kitos sąlygos. Tokių papildomų pirkimų bendra vertė neturi viršyti 30 procentų pradinės sutarties vertės;

104.5. dėl aplinkybių, kurių nebuvo galima numatyti, paaiškėja, kad reikalingi papildomi darbai arba paslaugos, kurie nebuvo įrašyti į sudarytą pirkimo sutartį, tačiau be kurių negalima užbaigti sutarties vykdymo. Tokia pirkimo sutartis gali būti sudaroma tik su tuo tiekėju, su kuriuo buvo sudaryta pradinė pirkimo sutartis, o jos ir visų kitų papildomai sudarytų sutarčių kaina neturi viršyti 50 procentų pradinės pirkimo sutarties kainos;

104.6. prekės, paslaugos ar darbai perkami iš socialinių įmonių, įmonių, kuriose dirba daugiau kaip 50 procentų nuteistųjų, atliekančių arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes, įmonių, kuriose dirba daugiau kaip 50 procentų neįgaliųjų ir kurių veikla nėra įtraukta į neremtinų veiklos rūšių sąrašą, ir įmonių, kurių dalyviai yra sveikatos priežiūros įstaigos ir kuriose darbo terapijos pagrindais dirba ne mažiau kaip 50 procentų pacientų, perkamos jų pagamintos prekės, teikiamos paslaugos ar atliekami darbai;

105. Tuo atveju, jei dėl to paties objekto supaprastintame atvirame konkurse visi gauti pasiūlymai neatitiko pirkimo dokumentų reikalavimų arba buvo pasiūlytos per didelės, Centrai nepriimtinos kainos, o pirkimo sąlygos iš esmės nekeičiamos, į apklausą turi būti kviečiami visi pasiūlymus pateikę dalyviai, atitinkantys įvykusiame supaprastintame atvirame konkurse nustatytus minimalius kvalifikacijos reikalavimus.

106. Pirkimo dokumentuose gali būti pateikta tik ta šių Taisyklių 32 ir 33 punktuose nurodyta informacija, kuri reikalinga pirkimui atlikti.

107. Atliekamos apklausos siūlymų pateikimo terminas turi būti ne trumpesnis kaip 3 darbo dienos nuo kvietimo dalyvauti pirkime išsiuntimo tiekėjams dienos.

108. Nepažeisdama viešųjų pirkimų principų komisija turi teisę derėtis su dalyviais dėl pateiktų pasiūlymų turinio (kainos, apmokėjimo terminų ir pan.).

XI. MAŽOS VERTĖS PIRKIMŲ APKLAUSA

109. Mažos vertės pirkimų apklausa atliekama raštu arba žodžiu. Tame pačiame pirkime tiekėjai apklausiami ta pačia forma.

110. Mažos vertės pirkimų apklausa raštu gali būti atliekama visais atvejais. Mažos vertės pirkimų apklausa žodžiu gali būti atliekama, jei:

110.1. numatomos sudaryti sutarties vertė yra ne didesnė kaip 10 tūkst. Lt be PVM;

110.2. perkama esant ypatingoms aplinkybėms: avarijai, stichinei nelaimėi, epidemijai ir kitokiam nenugalimos jėgos poveikiui, kai dėl skubos netikslinga gauti pasiūlymų raštu.

111. Mažos vertės pirkimų apklausa raštu, kai pirkimą atlieka Komisija, atliekama šiais etapais:

111.1. Komisija raštu tiekėjų prašo pateikti pasiūlymus;

111.2. priimami ir registruojami pasiūlymai;

111.4. išnagrinėjami pasiūlymai;

111.5. priimamas sprendimas dėl laimėjusio pasiūlymo;

111.6. dalyviams raštu pranešama apie sprendimą dėl laimėjusio pasiūlymo, o dalyviams, kurių pasiūlymai atmesti, – ir jų pasiūlymų atmetimo priežastis;

111.7. sudaroma pirkimo sutartis.

112. Mažos vertės pirkimų apklausa, kai pirkimą atlieka pirkimų organizatoriai, atliekama šiais etapais:

112.1. pirkimų organizatoriai atlieka tiekėjų apklausą, kuri įrašoma į mažos vertės pirkimų apklausos pažymą (2 priedas), priimtą sprendimą patvirtina parašais;

112.2. tiekėjo apklausos pažyma gali būti nepildoma, jei numatomo konkretaus pirkimo vertė neviršija 1000 Lt.

112.3. sudaroma pirkimo sutartis.

113. Centras, prašydamas pateikti pasiūlymus, privalo kreiptis į ne mažiau kaip 3 tiekėjus, kurie vykdo su pirkimo objektu susijusią veiklą, jei 3 nėra, kviečiami visi esami.

114. Apklausti vieną tiekėją galima, jeigu:

114.1. dėl techninių, meninių priežasčių ar dėl objektyvių aplinkybių tik konkretus tiekėjas gali pateikti reikalingas prekes, pateikti paslaugas ar atlikti darbus ir nėra jokios kitos priimtinos alternatyvos;

114.2. pirkimą būtina atlikti greitai;

114.3. Centras pagal ankstesnę sutartį iš kokio nors tiekėjo pirkė prekių arba paslaugų ir nustatė, kad iš jo tikslinga pirkti papildomai, techniniu požiūriu derinant su jau turimomis prekėmis ir suteiktomis paslaugomis, ir jeigu ankstesnieji pirkimai buvo efektyvūs, nesikeičia prekių ar paslaugų kainos ir kitos sąlygos. Tokių papildomų pirkimų bendra vertė neturi viršyti 30 procentų pradinės sutarties vertės;

114.4. dėl aplinkybių, kurių nebuvo galima numatyti, paaiškėja, kad reikalingi papildomi darbai arba paslaugos, kurie nebuvo įrašyti į sudarytą pirkimo sutartį, tačiau be kurių negalima užbaigti sutarties vykdymo. Tokia pirkimo sutartis gali būti sudaroma tik su tuo tiekėju, su kuriuo buvo sudaryta pradinė pirkimo sutartis, o jos ir visų kitų papildomai sudarytų sutarčių kaina neturi viršyti 50 procentų pradinės pirkimo sutarties kainos;

114.5. prekės, paslaugos ar darbai perkami iš socialinių įmonių, įmonių, kuriose dirba daugiau kaip 50 procentų nuteistųjų, atliekančių arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmės, įmonių, kuriose dirba daugiau kaip 50 procentų neįgaliųjų ir kurių veikla nėra įtraukta į neremtinų veiklos rūšių sąrašą, ir įmonių, kurių dalyviai yra sveikatos priežiūros įstaigos ir kuriose darbo terapijos pagrindais dirba ne mažiau kaip 50 procentų pacientų, perkamos jų pagamintos prekės, teikiamos paslaugos ar atliekami darbai;

114.6. perkami prenumeruojami laikraščiai, dienraščiai, periodiniai leidiniai, žurnalai ir knygos;

114.7. perkami meno kūriniai, dovanos, suvenyrai ir pan.;

114.8. atliekami vienkartiniai pirkimai;

114.9. perkamos prekės už reprezentaciniams išlaidoms skirtas lėšas;

114.10. perkamos paslaugos išspausdinti užuojautas, skelbimus apie darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, priėmimą (konkursus), skelbiamus dėl nereikalingo arba netinkamo (negalimo) naudoti valstybės turto pardavimo viešuose prekių aukcionuose, kviečiama dalyvauti supaprastintų viešųjų pirkimų konkursuose ir kt;

114.11. ypač palankiomis sąlygomis perkamos būtinos prekės iš bankrutavusių, likviduojamų ar restruktūrizuojamų ūkio subjektų;

114.12. perkamos prekės iš valstybės rezervo;

114.13. perkami muziejaus eksponatai, archyvų bibliotekų dokumentai.

115. Pirkimo dokumentuose gali būti pateikta tik ta šių Taisyklių 32 ir 33 punktuose nurodyta informacija, kuri reikalinga pirkimui atlikti.

116. Raštu atliekamos apklausos siūlymų pateikimo terminas turi būti ne trumpesnis kaip 7 darbo dienos nuo kvietimo dalyvauti pirkime išsiuntimo tiekėjams arba nuo paskelbimo CVP IS dienos. Šis terminas netaikomas, jei apklausa atliekama žodžiu. Pasiūlymų pateikimo terminas neturi pažeisti protingumo principų.

117. Nepažeisdami viešųjų pirkimų principų komisija ir pirkimų organizatoriai turi teisę derėtis su dalyviais dėl pateiktų pasiūlymų turinio (kainos, apmokėjimo terminų ir pan.).

XII. ELEKTRONINIS AUKCIONAS

118. Elektroninis aukcionas vykdomas tik elektroninėmis priemonėmis. Elektroninį aukcioną Centras gali vykdyti CVP IS priemonėmis arba kitomis elektroninėmis priemonėmis, jeigu jos atitinka Viešųjų pirkimų įstatymo 17 straipsnyje nustatytus reikalavimus.

119. Elektroniniam aukcionui pateikti pasiūlymai vertinami remiantis:

119.1. tik kaina, kai pasiūlymų vertinimo kriterijus yra mažiausia kaina, arba

119.2. kaina ir (ar) naujomis pasiūlymo kriterijų reikšmėmis, nurodytomis pirkimo dokumentuose, kai pirkimo sutartis sudaroma su ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą pateikusių tiekėju.

120. Centras, nusprendęs taikyti elektroninį aukcioną, tai nurodo skelbime apie supaprastintą pirkimą. Skelbime, be kita ko (*inter alia*), nurodoma ši informacija:

120.1. pasiūlymo kriterijų vertinamos reikšmės, jei jas galima išmatuoti ir išreikšti skaičiais arba procentais;

120.2. pasiūlymo verčių, kurios gali būti pateiktos, ribos, susijusios su pirkimo objekto specifikacijomis;

120.3. informacija, kuri bus pateikiama elektroninio aukciono dalyviams, ir, jei reikia, kada su ja bus galima susipažinti;

120.4. atitinkama informacija apie elektroninio aukciono eigą;

120.5. sąlygos, kuriomis dalyviai galės teikti savo pasiūlymus, jei reikia, nurodomas mažiausias skirtumas tarp pasiūlymų;

120.6. atitinkama informacija apie naudojamą elektroninę įrangą, suderinimą ir ryšio technines specifikacijas.

121. Centras, prieš pradėdamas elektroninį aukcioną:

121.1. atlieka pradinį išsamų pasiūlymų vertinimą pagal mažiausios kainos ar ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo kriterijų ir nurodytą kiekvieno jų reikšmingumą;

121.2. kviečia elektroninėmis priemonėmis vienu metu visus dalyvius, kurie yra pateikę priimtinus pasiūlymus, pateikti naujas kainas ir (arba) naujas reikšmes. Kvietime nurodoma visa svarbi informacija, kaip dalyviui prisijungti prie elektroninės įrangos, ir elektroninio aukciono pradžios data ir laikas. Elektroninis aukcionas gali būti vykdomas keliais vienas po kito einančiais etapais. Elektroninis aukcionas negali prasidėti anksčiau kaip po 2 darbo dienų nuo tos dienos, kurią buvo išsiųsti kvietimai.

122. Kai pasiūlymas vertinamas pagal ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo kriterijų, kartu su kvietimu pateikiami atitinkamo dalyvio išsamaus pasiūlymo savybių vertinimo reikšmių rezultatai. Kvietime taip pat nurodoma matematinė formulė, kuri bus taikoma naujų pasiūlymų eiliškumui automatinio būdu nustatyti. Formulę sudarant turi būti atsižvelgta į visų nustatytų pasiūlymų savybių vertinimo pagal konkrečią vertę išreikštą kriterijų reikšmingumą, nurodytą skelbime apie pirkimą ar kituose pirkimo dokumentuose. Jei leidžiami alternatyvūs pasiūlymai, kiekvienam pasiūlymui nurodoma atskira formulė.

123. Kiekviename elektroninio aukciono etape perkančioji organizacija vienu metu visiems dalyviams praneša informaciją, kurios turi pakakti, kad jie bet kuriuo metu galėtų nustatyti savo vietą pasiūlymų eilėje. Ji taip pat gali suteikti ir kitokią informaciją apie pateiktas kainas ir vertes, jei tai yra nurodyta pirkimo dokumentuose. Centras taip pat bet kuriuo metu gali paskelbti dalyvių skaičių tame aukciono etape, tačiau ji negali atskleisti informacijos, leidžiančios atpažinti elektroninio aukciono dalyvį bet kuriame elektroninio aukciono etape.

124. Centras uždaro elektroninį aukcioną vienu ar keliais būdais:

124.1. kvietime dalyvauti aukcione iš anksto nurodo nustatytą aukciono uždarymo datą ir laiką;

124.2. kai nebegauna naujų kainų arba naujų reikšmių, kurios atitiktų perkančiosios organizacijos nustatytus reikalavimus dėl mažiausio skirtumo tarp teikiamų pasiūlymų. Šiuo atveju perkančioji organizacija kvietime dalyvauti aukcione nurodo laiką, kuris turi praeiti nuo paskutinio pasiūlymo pateikimo iki elektroninio aukciono pabaigos;

124.3. kai baigiami visi kvietime dalyvauti nurodyti aukciono etapai. Centrai nusprendus, kad elektroninis aukcionas bus baigiamas pagal šį punktą ar kartu derinant su 124.2 punkto sąlyga, kvietime dalyvauti aukcione nurodomas kiekvieno aukciono etapo laiko grafikas.

125. Centras, uždarius elektroninį aukcioną, remdamasis elektroninio aukciono rezultatais nustato laimėtoją, su kuriuo bus sudaryta pirkimo sutartis.

126. Centras privalo deramai naudotis elektroniniu aukcionu ir jo netaikyti tokiu būdu, kad būtų užkirstas kelias konkurencijai, ji būtų apribota ar iškreipta arba kad būtų pakeistas skelbime apie pirkimą ir kituose pirkimo dokumentuose nurodytas pirkimo objektas.

XIII. SUPAPRASTINTŲ PIRKIMŲ DOKUMENTAVIMAS IR ATASKAITŲ PATEIKIMAS

127. Kiekvieną atliktą supaprastintą pirkimą Komisija arba Pirkimo organizatorius registruoja supaprastintų pirkimų žurnale (toliau – Žurnalas) (3 priedas), įskaitant ir pirkimus, kuriems pirkimo dokumentai nepildomi. Žurnale turi būti šie rekvizitai: supaprastinto pirkimo pavadinimas, prekių, paslaugų ar darbų kodai pagal BVPŽ, pirkimo sutarties numeris ir sudarymo data bei pirkimo sutarties trukmė (pildoma, kai sudaryta pirkimo sutartis), tiekėjo pavadinimas, Viešųjų pirkimų įstatymo straipsnis, dalis, punktas, kuriuo vadovaujantis atliktas supaprastintas pirkimas, Taisyklių punktas (papunktis), kuriuo vadovaujantis atliekama apklausa, priežastys, kodėl nesudaryta pirkimo sutartis (pildoma, kai nesudaryta pirkimo sutartis), jei reikia – kita su pirkimu susijusi informacija.

128. Kai pirkimą vykdo Komisija, kiekvienas jos sprendimas protokoluojamas. Kai pirkimą vykdo Pirkimo organizatorius, pildoma supaprastinto pirkimo pažyma, išskyrus atvejus, kai šių Taisyklių nustatyta tvarka pasiūlymą pateikti kreipiamasi į vieną tiekėją.

129. Įvykdžius pirkimą, Komisija arba Pirkimo organizatorius perduoda visus su pirkimu susijusius dokumentus vyriausiajam specialistui (viešiesiems pirkimams).

130. Pirkimo sutartys, paraiškos, pasiūlymai, pirkimo dokumentai, paraiškų ir pasiūlymų nagrinėjimo bei vertinimo dokumentai, kiti su pirkimu susiję dokumentai, nepaisant jų pateikimo būdo, formos ir laikmenos, saugomi Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymo nustatyta tvarka, tačiau ne mažiau kaip 4 metus nuo pirkimo pabaigos.

131. Centras už kiekvieną supaprastintą pirkimą, įskaitant ir supaprastintą pirkimą, kurio metu sudaroma preliminarioji sutartis privalo raštu pateikti pirkimo procedūrų ataskaitą Viešųjų pirkimų tarnybai pagal jos nustatytas formas ir reikalavimus. Ši ataskaita neteikiama, kai: supaprastintas pirkimas yra atliekamas pagal sudarytą preliminarniąją sutartį, atliekamas mažos vertės pirkimas.

132. Pasibaigus ataskaitiniams kalendoriniams metams, Centras privalo per 30 dienų Viešųjų pirkimų tarnybai pateikti visų per finansinius metus atliktų pirkimų ataskaitą. Pirkimo procedūrų ataskaita, pirkimų ataskaita, įvykdytos ar nutrauktos pirkimo sutarties (preliminarijosios sutarties) ataskaita rengiamos ir elektroninėmis priemonėmis pateikiamos pagal Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus patvirtintas formas ir reikalavimus:

132.1. kai pagal preliminarniąsias sutartis sudaromos pagrindinės pirkimo sutartys;

132.2. supaprastintų pirkimų, atliktų pagal Viešųjų pirkimų įstatymo 91 straipsnio reikalavimus;

132.3. mažos vertės pirkimų.

133. Šios ataskaitos, išskyrus konfidencialią informaciją, skelbiamos Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje ir perkančios organizacijos internetiniame puslapyje.

XV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

134. Pirkimo metu kylančius ginčus reglamentuoja Viešųjų pirkimų įstatymo V skyrius. Motyvuotą sprendimą dėl pretenzijos priima komisija arba pirkimų organizatoriai priklausomai nuo to, kas atlieka konkretaus supaprastinto pirkimo procedūras.

135. Centras, gavęs Europos Komisijos pranešimą, kad bus nagrinėjamas Europos Sąjungos teisės nuostatų pažeidimas, privalo nedelsdamas ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo pranešimo gavimo dienos visą su pirkimu susijusią informaciją pateikti Viešųjų pirkimų tarnybai.

136. Viešųjų pirkimų ataskaitas parengia ir Viešųjų pirkimų tarnybai pateikia Centro vyriausiasis specialistas (viešiesiems pirkimams). Centro viešųjų pirkimų ataskaitas pasirašo direktorius.

137. Komisijos nariai, pirkimų organizatoriai, ekspertai negali teikti jokios informacijos tretiesiems asmenims apie dalyvių pateiktų pasiūlymų turinį, išskyrus Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytus atvejus.

138. Susipažinti su informacija, susijusia su pasiūlymų nagrinėjimu, aiškinimu, vertinimu ir palyginimu, gali tikrai komisijos nariai, pirkimų organizatoriai ir ekspertai, Viešųjų pirkimų tarnybos atstovai, Centro direktorius, jo įgalioti asmenys, kiti asmenys ir institucijos, turinčios tokią teisę pagal Lietuvos Respublikos įstatymus, taip pat Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu įgalioti Europos Sąjungos finansinę paramą administruojantys viešieji juridiniai asmenys.

139. Įvykdytos pirkimo sutartys, paraiškos, pasiūlymai, pirkimo dokumentai, pasiūlymai, pasiūlymų nagrinėjimo bei vertinimo dokumentai, pranešimai tiekėjams, kiti su supaprastintais pirkimais susiję dokumentai, nepaisant jų pateikimo būdo, formos ir laikmenos, saugomi Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymo nustatyta tvarka.

140. Komisijos pirmininkas, komisijos pirmininko pavaduotojas, komisijos nariai, pirkimų organizatoriai ir ekspertai už savo veiklą atsako pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

Panevėžio visuomenės sveikatos centro supaprastintų
viešųjų pirkimų taisyklių 1 priedas

PANEVĖŽIO VISUOMENĖS SVEIKATOS CENTRAS

TVIRTINU
Direktorius

Eugenijus Vilčinskas

PREKIŲ, PASLAUGŲ IR DARBŲ UŽSAKYMO PARAIŠKA Nr. _____

_____
(data)

Eil. Nr.	Prekių, paslaugų ir darbų pavadinimas	Kiekis	Preliminari pirkimo vertė, Lt. (jei žinoma)

TIEKĖJŲ APKLAUSOS PAŽYMA

Pirkimo objekto pavadinimas ir trumpas aprašymas:
.....

Pirkimų organizatorius: ..... **Komisija:** .....
(vardas, pavardė) (vardas, pavardė)

Tiekėjai apklausti raštu ar žodžiu.

Apklausti tiekėjai:

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas, telefonas, faksas ir pan.	Siūlymą pateikusio asmens pareigos, vardas, pavardė

Tiekėjų siūlymai:

Eil. Nr.	Tiekėjo pavadinimas	Siūlymo data	Pasiūlymo charakteristikos (nurodyti konkrečias charakteristikas)			

Tinkamiausiu pripažintas tiekėjo pasiūlymas: .....
(tiekėjo pavadinimas ir pasiūlymo numeris)

Jeigu apklausti mažiau nei 3 tiekėjai, to priežastys:.....

Pažymą parengė:

.....
(pareigos) (vardas, pavardė) (parašas, data)

SPRENDIMĄ TVIRTINU:

.....
(pareigos) (vardas, pavardė) (parašas, data)

